

Projectes titànics per als camins de l'aigua

Aspecte actual de la desembocadura del Barranc del Carraixet. La canalització d'aquest barranc, executada per la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, ha deixat malmès el seu ecosistema.

La Confederació Hidrogràfica del Xúquer, dependent del Ministeri de Medi Ambient, projecta obres per a cobrir amb formigó i pedra compactada els llits d'un bon grapat de barrancs i rius valencians. Els ecologistes s'hi oposen frontalment i denuncien interessos ocults.

La por de bona part dels valencians a les riudes és tan ancestral com les avingudes d'aigua que periòdicament assolien algun dels territoris del nostre país que pateixen aquestes catàstrofes, tan característiques del clima mediterrani. La Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX), organisme dependent del Ministeri de Medi Ambient i propietari dels rius i barrancs per on transcorre l'aigua, ha trobat la solució per a aquest immemorial temor: *La planificació d'obres de defensa contra avingudes d'aigua*. Aquesta sèrie de documents és a la base d'un seguit d'actuacions dirigides a formigonar i cobrir amb pedra compactada extenses àrees de pas de

l'aigua, com ara la xarxa hidrogràfica que té com a eix el conegut amb el nom de barranc de Torrent o de Xiva, el riu Barxell a Alcoi o el barranc del Carraixet.

Formigó al nervi de l'Horta Sud. L'Horta Sud, la comarca més habitada i industrialitzada del País Valencià, és travessada per una sèrie de barrancs estructurats al voltant del conegut com barranc de Xiva o de Torrent, que desemboca en un dels paratges valencians més emblemàtics i amenaçats, el Parc Natural de l'Albufera. Amb el "Projecte de restitució i adaptació dels llits naturals dels barrancs Poyo, Torrent, Xiva i Pozalet", la CHX preveu la canalització de 42

quilòmetres d'aquests barrancs, la pràctica totalitat d'aquesta conca hidrogràfica. L'esquema bàsic de l'obra, que té un pressupost de 15.000 milions de pessetes, és el recobriment dels marges amb gabions de pedra o de formigó i el llit amb còdols en escullera d'un metre d'espessor, tot sobre una capa de fibra geotèxtil (làmines de material plàstic que formen sobre el terreny una superfície impermeable). La primera fase d'aquest projecte, que va ser exposat al públic l'agost del 1995, ja està en procés d'adjudicació. Aquesta primera actuació (vegeu gràfic en la pàgina del costat) és la més polèmica de les quatre en què està dividida aquesta obra. Dels set quilòmetres i mig de ca-

nalització previstos, sis transcorren per dins del Parc Natural de l'Albufera. Tant Acció Ecologista-Agró com la Plataforma per un Barranc Verd, Net i Viú han arremès amb contundència contra l'estudi d'impacte ambiental d'aquest projecte, realitzat per la mateixa CHX, i contra la declaració d'impacte ambiental realitzada posteriorment per la Conselleria de Medi Ambient, que, amb certes matisacions, dona llum verd a l'obra. Segons Agró, "resulta incomprendible que la Conselleria done el vist-i-plau a projectes susceptibles de causar un impacte crític i irreversible en el mateix espai protegit i en el conjunt de la comarca". Les crítiques a aquesta construcció són diverses. Els col·lectius mobilitzats contra el projecte denuncien que l'obra tindrà dos efectes devastadors sobre el llac en cas que hi haja una riuada: per una banda, augmentaran els sediments que arribaran a l'Albufera, que ja té una profunditat mitjana inferior a un metre, amb el risc consegüent de desaparició del llac, i per l'altra, l'arribada de més aigua i a major velocitat pot remoure la capa d'elements tòxics que hi ha al fons de llac provinent dels nombrosos polígons industrials pròxims. Segons un informe elaborat pel geògraf Carles Sanchis, "els fangs contaminats es redissoldrien i es convertirien en compostos químics oxidats, que passarien als organismes aquàtics. A través d'aquests organismes, podrien causar mortaldats extraordinàries".

Però les crítiques no acaben ací. El barranc de Xiva desaiuga ara, en cas de riuada, en els arrossars que hi ha a l'interior del Parc Natural de l'Albufera, i deixa en aquests camps els sediments que porta. Amb la nova canalització dissenyada per la CHX, que arriba al llac, part de les formacions palustres a la vora del llac, com els canyars, es veuran directament afectades. La Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO) denuncia que la modificació de la vegetació d'aquest indret, conegut com la Mata de la Punta de Llebeig, posaria en perill d'extinció un bon grapat d'espècies protegides: "Aquestes

formacions palustres desenvolupen un paper insubstituïble com a àrea de reproducció per a valuoses espècies de la comunitat d'aus aquàtiques del Parc, ja que tan sols en aquest mitjà troben l'hàbitat adequat per a instal·lar els seus nius o trobar aliments", alerta la SEO.

'Criteris tecnofranquistes'. La polèmica no acaba en el llinar del Parc Natural, ja que el que en definitiva posa en evidència aquesta controvèrsia són diferents models d'actuació per previndre les avingudes d'aigua. Per a la Plataforma, "resulta paradoxal que en un moment en què els països amb major desenvolupament de la Unió Europea enderroquen les antigues canalitzacions per a renaturalitzar els llits d'aigua públics, a causa de la pressió social, la CHX utilitze la por popular a les inundacions per donar suport a una política obsoleta d'obres faraòniques i injustificades". Agró va encara més enllà: "El gegantisme d'aquesta obra, la major canalització preterada fins a la data al nostre país, no pot qualificar-se més que d'autèntic despropòsit al servei dels interessos de les grans empreses constructores." Aquests col·lectius coincideixen a indicar que amb aquesta obra serà aniquilat l'ecosistema propi dels barrancs mediterranis. Però, hi ha una altra manera d'evitar els efectes devastadors de l'aigua?

"Hi ha tres punts —assenyala Juan Marco, catedràtic d'Enginyeria Hidràulica de la Universitat Politècnica de València— on la intervenció és imprescindible. L'eixida de Païporta en la Pista de Silla, el barranc de la Saleta entre Alaquàs i Aldaia, que està mort, i l'encreuament de l'A-III amb el *bypass* en el seu marge dret. A Torrent, Picanya o Païporta, aquesta obra no els fa cap falta". La Plataforma, per la seua part, considera que el 80% de l'obra projectada per la CHX és innecessària. "La cosa realment urgent —prosegueix la Plataforma— és posar fi a l'abandonament i la degradació ambiental en què es troba el barranc, pel vessament il·legal de residus industrials, urbans, aigües residuals i fem de tot tipus amb la permissivitat de la CHX, la Generalitat i els ajuntaments". Aquesta agrupació de col·lectius denuncia que són les ocupacions de superfície del barranc per a usos agrícoles o industrials que s'han produït des dels anys seixanta el que ha reduït la capacitat dels barrancs. "Un dels objectius ocults del projecte és la consolidació d'ocupacions de fet, anteriors a l'obra, als marges del caixer del barranc, i d'expectatives urbanitzadores noves", conclou la Plataforma.

El Carraixet, pioner. L'any 1996, la CHX finalitzava les obres de canalització dels últims quatre quilòmetres del barranc del Carrai-

Un camió aboca terra dins el barranc de Torrent al seu pas per Picanya el passat mes de juliol. La Plataforma denuncia la desídia de les administracions per conservar nets els barrancs que desaigüen a l'Albufera.

xet, des de Tavernes Blanques fins a la seua desembocadura a Alborraia, poble limítrof amb València pel nord. Aquesta construcció va consistir en el recobriments dels marges de tot aquest tram del barranc amb gabions de pedra i el lilit amb pedres en escullera, tot damunt una capa de fibra geotèxtil, amb la finalitat d'evitar l'aparició de plantes que obstaculitzaren el pas de l'aigua. Com assenyala el professor d'urbanisme de la Universitat Politècnica de València José Luis Miralles, "a les dues zones on brollava aigua s'ha recuperat en part l'ecosistema anterior. A les àrees que no formen part dels aiguamolls, han aparegut algunes plantes que difícilment tomen a colonitzar el terreny, que ha esde-

vingut quasi erm". Miralles va interposar l'any 1989 amb un grup de gent vinculada al Bloc Nacionalista Valencià un recurs contra aquesta obra. L'Audiència Nacional va declarar il·legal el març de 1997, quan l'obra ja era acabada, el projecte executat per la CHX al Carraixet. Aquesta sentència està, a hores d'ara, pendent d'execució.

Els projectes de la CHX per al Carraixet no acaben, no obstant això, amb aquesta obra. El passat mes de gener presentava a exposició pública el projecte d'encaixonament de quinze quilòmetres més d'aquest barranc, des de Tavernes Blanques fins a Bétera (Camp de Túria), amb gabions de pedra i de formigó, una fórmula semblant a la ideada per al barranc de Xiva.

Aquest pla, pressupostat en 10.000 milions de pessetes, ja ha començat a provocar reaccions. Dimarts passat, els regidors de Medi Ambient de tots els pobles afectats per aquesta obra es reunien per analitzar el projecte de la CHX.

Formigó i tubs al Barxeli. Malgrat que la CHX ja ha adjudicat a una unió temporal d'empreses el projecte de canalització del quilòmetre i mig del riu Barxell al seu pas per Alcoi, l'ajuntament de la ciutat vol negociar amb aquest organisme un canvi en l'obra prevista. El projecte, consistent a formigonar i entubar el lilit d'aquest tram del riu i a formigonar amb revestiment de pedra els marges, és, segons l'opinió del regidor de Medi Ambient d'Alcoi, Lluís Torrò, "excessiu per als problemes que vol resoldre". La Gerència de Medi Ambient de l'ajuntament ha elaborat un informe en el qual desaconsella el formigonament i entubament, i proposa mesures d'enginyeria ambiental basades en la col·locació de motes de terra per evitar les esclavissades dels marges. La corporació local obria el dilluns 25 d'octubre una exposició pública del projecte i de l'informe de la Gerència per recollir suggeriments de la població. Malgrat que les conclusions d'aquest procés no obliguen legalment la CHX, Torrò assenyala que l'ajuntament vol aprofitar-les per obrir negociacions amb la Confederació.

Miquel Calvet

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

- Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 535 100 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

- Demanant-les al quiosc
- O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per vídeo +375 ptes. de despeses de lliurament

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Consell de Mallorca
Cultura i patrimoni

LAUREN
VIDEO HOGAR

EL TEMPS
15